ԹՎ. ՅԱՐԻ ԹԻՒ 6025 — 8/21 ՆՈԵՄԲԵՐ 1905 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ — 24 ՐԱՄԱԶԱՆ 1323 — ԻՐ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6025

درسعادت اداره‌خانه‌سی ﴿ آره‌وك ﴾ غزته‌سی در

Նամակ կամ արձանագրություն պետք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆԱՆ
ԳԱԼԱՏԻԱ, Գալաթիա, Քամանճո փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան 140 ղրշ.
» » » » վեցամսեայ 70 »
» » » » եռամսեայ 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 40 Ֆր.
» » » վեցամսեայ 20 »
Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 145 գրուշի փուլը 100 գրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերադրի

Ծանուցմանց համար պետք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՍԼԱՆԵԱՆ ՍՐԲԱԶԱՆԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ

Քիչեր կային մեր մէջ, որ անձամբ ծանօթացած չլլալուն Տ. Ներսէս եպիսկ. Ասլանեանի, եւ անոնք ալ՝ իր ունէն եւ գործոյն ու պարկեշտ եկեղեցականի համբաւէն կը հաճեցուին զինքը։ Այնպէս որ, երբ երէկուան թերթերուն մէջ ծանուցուցինք Տրապիզոնի Առաջնորդին մահագոյժը, ցաւի ընդհանուր արտայայտութիւն մը տեղի ունեցաւ։

Թէեւ վաթսունամեայ, բայց Ասլանեան Սրբազան ծերութեան մահացողի մը երեւոյթը չուներ բնաւ, իր պարթեւ հասակովը ու չգեղ քալուածքովը. մօրուքը միայն ալիներ սկսած էր դառնալ ու ինքն ալ քիչ մը կորաքամակ՝ հիւանդութեան մը բերմամբ որ կը կրծեր զինքը ներքնապէս։ Խօսուածքը, հայուածքը, ամէն բան տեղի էր իր վրայ, երբ հաղիւ տարի մը առաջ մինչեւ Կ. Պոլսէն դէպի իր պաշտօնատեղին. բայց իր մտերիմները գիտէին թէ, հակառակ այդ տեղի եւ բերեալութեան, տկար էր շատ, եւ իր տարուութիւնը հեղգնեալ տառապանալով ալեւոր եղեալ տարիներու հետեւանքով, որոնց կուրծք կուտար անձնուիրաբար, Տ. Ներսէս եպիսկ. հուսկ ուրեմն տենչզին ինկաւ քանի մը շաբաթ առաջ, եւ ուրբաթէն շաբաթ լուսնալու գիշերը իր հոգին ուռնգոց առ Աստուած։

1865էն վարդապետ ձեռնադրուած, քառասնեակ տարիներ հոգեւոր դասին մէջ, երկամեայ բնակութենէ մը բաց Ամասիա ուր ղրկուած էր եկեղեցական տեսչութիւն, Կ. Պոլիս եկած ու տասնեակ մը Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցիին քարոզչութիւնը։ Իր այս տեղերուն պաշտօնավարութիւնը տեւած է վեց տարի, որմէ բաց ի պատճառներէ մը՝ որոնք չէին ներեր իրեն՝ ալեզարդ դարձ պահելու որ եւ է զեղծման, ըստ՝ եկեղեցական կարգուսարքերու, ամուսնական խնդիրներու, դպրոցական գործերու մէջ։ Բարկացած կը ճանչնային զինքը չարաբեր, երբ Առաջնորդարան դիմած ատենին Ասլանեան Սրբազանի քով չէին գտներ՝ տեղի ունենալու, համակերպելու թոյլ բնաւորութիւն մը՝ չեղելու համար եկեղեցական կանոններէն ու Պատրիարքարանի տեսմանն կարգադրութիւններէն եւ ուստի հրահանգներէն։ Այս պատճառաւ, անխառն գոհունակութիւն մը չէր գտներ իր շուրջը, բայց ասոր հակառակ՝ մէկու պակասանք կ'ազդեր իր անբարեւ վարքովը եւ ուզողս մէկ ընթացքովը։

Իր գաւառային պաշտօնավարութեանց շրջանի մէջ լիշատակելի է վանք կառուցած ալեկու հովուութիւնը, ինչպէս սիրելիօրէն համակերպած էր տեղի ատենի ու հոգեւորականաց Վիճակի ընտրութեան՝ իր տեղին վրայ։

Սովորական դարձած բացատրութիւն մը գործածելու համար չէ որ կ'ըսուի այժմ, իր մահուան գոյժին պատարագութեան ներկայ, թէ Հայ Եկեղեցականութիւնը զգալի կորուստ մը կ'ունենայ։ Իր հանգուցեալ պաշտօնին մէջ ինքնամփոփուած այդ պարկեշտ եկեղեցականը, համեստօրէն ու ատենը գովեստ փնտռելու՝ կ'ապրուէր իր թեմին կրթական, եկեղեցական, բարեգործական հաստատութեանց զարգացմանը եւ իր գործունէութեան արդիւնաւորմանը մէջ միայն կը փնտռէր իր գոհացումը։

Իր կնոջը ու եկեղեցականի ալեւոտութիւնը կրնան իրեն օրինակ ծառայել նորընծայ վարդապետներուն որոնք իրենց առաջին քալելիքը կ'առնեն ատենի եկեղեցականութեան մէջ, ու հիներուն՝ արդեօք ուրեմն ալ մեծարելոյ գնահատման ու օրհնութեան արժանի կը հանդիսացնեն իր լիշատակը։

ԱԼՔՈԼԱՄՈԼՈՒԹԻՒՆԸ ԲԱԼՈՒԻ ՄԷՋ

Թուլանձեան լիգինաթի հրաւէրով ժամանակ մը ի վեր ալքոլամոլութեան դէմ մղուած քննութիւնը զբաղեցուցը վերջերս։ Թուլանձեան լիգ՝ մեր մէջ առաջինը եղաւ որ ուզեց գործնական ուղղութիւն մը տալ հակալքոլական պայքարին, եւ խոստացաւ զանազան կարգի մրցանակներ նուիրել ամէն անոնց որ օրգնած մը գրեն՝ ալքոլամոլութեան վնասները բացատրող։ Իսկոյն հնչուն ու մօտէն օրգնուածները սկսան։ Սակայն ալքոլամոլութեան դէմ մղուած այս պայքարը պէտք կրնայ՝ սթափեցնել մեր ալքոլիստները։

Առաջին սկզբունքով պէտք է ընդունինք թէ գրող ու կարդացող մեւնոյն անհատներն են. Բալուի մէջ ալքոլամոլները բնաւ մարդ չեն ըներ ալ գրելի, ոչ ալ կարդացողին։ Արդէն ալքոլամոլներու մեծամասնութիւնը լրագրի երես չի տեսներ։ Ասկից զատ՝ ալքոլամոլներու չարքին մէջ թաւալուելութիւն կը գտնուի սերպպանները, թաղականները, հոգաբարձուները, ուսուցիչները. ո՞վ կը մնայ ուրեմն ապագայ սերունդը դարձ պահող ալքոլի մոլութիւնէն։ Ասոնց հետեւանքը երթալու, միայն մեր համայնքին մէջ տեսնելու համար քանի մը գլխաւոր ապացոյցները բացատրելով պիտի բաւականանամ։

Մինչդեռ ալքոլամոլութեան դէմ գբրդապարը կը մղուէր, ազգին մեր գաւառի ժողովրդեան մէջ, սեպհամբերի կեանքն սկսաւ, խստակրօնութեան գլխաւոր նիւթը կը կազմեն խաղողի գինին ու թութը. ա՛ւր որ երկու մարդ տեսնես, վասահ եղիր որ առաջին ասոնց իրարու պիտի հարցնեն այս տարուան ալքոլի պատրաստութեան քանակը։ Մէկը լաւ խրատանոց կը պարծենայ իր լալղաւութիւնը, իսկ ուրիշ մը ցաւով կը լայնէ անյաղողութիւնը՝ ալքոլաւոր ըմպելիներ ձեռք բերելու մասին։ Այնչափ մեծ խնդիր կը տանին ալքոլի պատրաստութեան լաւագոյնս ունենալու, որչափ չենք տեսներ երկրագործական ալիքաւութեան ու ուրիշ կենսական պիտանիներու։ Հոգի խնդիրը այնչափ կարեւորութեան չառնեիր՝ որչափ ալքոլը։ Զմրան պաշարը պատրաստելէ առաջ, ալքոլի պատրաստութիւնը անհրաժեշտ կը համարին։ Ամէնէն բարեկիրթներն լեռին ալքոլը, նեղիրական պարտականութեանց դէմ մեղանչած կ'ելլայ, երբ ալքոլի մառանը պարապ թողու։ Անհամբեր կը սպասեն գինին ու օղին հանելուն, ամէն լոնգ ու շաղալութիւն կ'ընեն մինչեւ բարեկենդեան լեռին մրուրը քամելու, հացնելու։ Խաղողը քամելէն մինչեւ 40 օր խմելը տրամաղրութիւն կը համարին. անկէց առաջ լեմզեն է որ երեկոյթներու, ուրախական հանդէսներու եւ ամուսնական խնջոյքներու մէջ իրարու զուգահեռ անդամ անպակաս կը համարուի։ Այր, կին, հարս, աղջիկ, երիտասարդ թէ ծեր, դպրոցական ազաք նոյն իսկ անխտիր կը գործածեն ալքոլը։

Ի՛նչ պէտք ելլան, ի՛նչ պէտք տարին այս կորստի ծնողաց զուտկները, որոնք դպրոցի տեմնէն ներս տաք գործածուն պէս կը գտնուին այնպիսի ասուի մը մէջ որ գինեասէր մը տարբերութիւն չունի, ուր մայրն ու ջինթիքները տանց ալքոլի չեն ելլար։ Գաւառի բոժիլու պարտականութիւնը, սպասարկութիւնը փոքրիկ տնմեղներու կոստարել կուտան։ Զատանելն տա է որ լաստեր կը դրան ու կը խոսավանին ալքոլին առաջ բերած վնասը՝ անոր չարաչար գործածումէն։ Սակայն երբ խնդիրը կուգայ տնկեց դասուելուն, ամրապէս կը կռանին իրենց տիրելի հեղուկին, հաղար ու մէկ պատրուակներ կեղծելով. ուրիշ ցաւալին հան է որ, չէ թէ ոչ ու ամէնի դասակարգը, այլ եւ ուսումնականութեան ու լուսաւորութեան հովեր առնող հոգեւոր պաշտօնեաներ. լեզեր ու թաղականներ, հոգաբարձուներ կան ու կուգան խմելէն լեռայ ձեռք կ'առնեն եկեղեցին ու դպրոցը, լաս ոգեղմ ամենանոն հանդուրժութիւնները առաջ առնելով. Եկեղեցիին ու դպրոցին փոխարէն կը լուծեն խնդիրը։

Անշուշտ կրնի հասկնալ թէ մեր գաւառը պէտք եղած բժիշկ, քահանայ ու դասատուներ չունի. մասի վրայ համաձայնուին այլ եթէ երբեք համարձակին քանի մը խօսքով բացատրել ալքոլին եւ կամ կրթականին վնասները, նախասանքի առարկայ կը դառնան։ Անցեալները ասենի մը տրմին առաջ հաւաքուած խմբակի մը մօտենալով լսեցի որ գինիի ու օղիի ազդեն ու վնասը կը քննադատեն բարձի ձայնով։ Ուղղեցի ալքոլին վնասները թուելու համար, որ եւ կենսաբանական թունաւորիչ հեղուկի գործածութիւնն։ Անոնց մէջ ամենայն ինչ ունի նախատական խօսքեր ընել։ Ի՞նչ մեղքս պտնեմ, տարտար ատիզ մը ազատելու համար, Աբեւելքի մէջ հրատարակուած Մինրան Դուլիեանի հակալքոլական լօգուածը ու կօլնիկոս մէկ հատը հան թաղալով կիրքը դրի։

ԹՂԹԱԿԻՑ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

ՇԱՔԱՐ ՈՒ ՃԱԿՆԴԵՂ

Շաքարի ամէնէն մեծ հրապարակներն են Ա՝ գլեռ ու Մ. Նահանգները։ Անգլիացին, մեզմէն հաշուելով, 40 քիլոկրամէն աւելի շաքար կը սպառէ տարին. Ամերիկացին՝ գրեթէ 35 քիլոկրամ։ Շաքար արտադրող գլխաւոր երկիրներուն մէջ ոչ դէն սպառում չելլար, թեւ Գրիւսելի շաքարի մրցակցութիւն պայմանագրութեան կիրառումն է վերջ մնացեալ։ Ամենամեծ աւելցան է սպառումը։ 1903-1904 տարուան շրջանին մէջ՝ շաքարի սպառումը Գերմանիոյ եւ Ֆրանսայի մէջ 19-20 քիլոկրամ եղած է մարդ գլուխ, Գլեմբրա՝ 15 քիլոկրամ, Աւստրիա՝ 10-11 քիլոկրամ, իսկ Ռուսիա՝ 7 քիլոկրամ։

Գ. Ֆիլիբ ալ Վիլմորէնի կողմէ կատարուած ուսումնասիրութեան մը նայելով, Մ. Նահանգաց մէջ շաքարի սպառումը 2,885,000 թոնոյի կը հասնի տարի 2,377,000 թոնոյ օտար երկիրներէ, մանաւանդ Գուադրիլ կը նեռնուի, որ տարին մէկ միլիոն թոնոյէն աւելի շաքարեղէն կը հայթայթէ։ Ուստի մեծ նիւթեր կը կատարեն՝ ճակնդեղի մշակութիւնը զարգացնելու համար։ Աւելցնենք այդ մշակութիւնը ոչ քան բարգաւաճ չէ Մ. Նահանգաց արեւելեան եւ հիւսիսային գաւառներ։

Գ. Վիլմորէն կ'ըսէ թէ Մ. Նահանգաց մէջ ճակնդեղի դաշտերը չատ գէշ կը մշակուին, ոչնոնալին ցոնքեր կան դրեթէ, գործածուած հունար քանակը չատ տարբ է։ Դաշտերը ոչեղի չմշակուելուն եւ հանգիստ ունենալուն համար, եւ ոչ կամ տարիներ կուգայ ճակնդեղի մշակութիւնը։ Փոխանակ հոգը դարձնելու հերկելու հունձքին քաղուելէն լեռայ, մակրոյթ խառնուր մէջ կը ձգեն մասաղ ասունները։ Գործարաններու պահանջ ալ չատ դժուար է, որով տարեն երբեմ հերկերն ալ չեն կատարուիր, ինքնին այնքան անհարմար։ Ասոր վրայ աւելցուցէք ագարակապանները ընթացքը, որոնք իրենց ապրանքը ծանրին կը ծախեն գործարանատէրերուն, ինչպէս նաեւ ճամբարներու դէն վնասելիք եւ գաղտնարու չգոյութիւնը։ Այս պատճառներով կարելի է բացատրել Մ. Նահանգաց մէջ ձեռք բերուած միջոցի արդիւնքը։

Միայն երկրագործները չեն լանգաւոր, ի՛նչպէս Գ. ալ Վիլմորէն. «Շատ մը դրամատէրներ գործարան կը հիմնեն, առանց ամենափոքր գաղափար մը ունենալու ճակնդեղի մշակութեան վրայ. հետեւաբար չեն կրնար հաց եղած խորհուրդները եւ դրամական ալիքութիւնը քնծալել երկրագործներուն։ Ընդհանրապէս ասոնք բարձր գինիներով հունա կը ծախեն որ ագարակապանները կը նախընտրեն գաւառ ուրիշ տեղէ վարձաց հունա առնել։ Այս պատճառաւ փոխադարձ դժգոհութիւն մը առաջ կուգայ։»

Ա.ս թերութիւնները կը նշմարուին Մ. Նահանգաց չատգաւառ մասերուն մէջ։ Բոլորատարի, Ուքատի, Իռանիայի, Արիզոնայի եւ Քալիֆորնիոյ մէջ մշակութեան պայմանները չատ աւելի նպաստաւոր են։ Գ. ալ Վիլմորէնի կարծիքով, երկրին այդ մասը պիտի ըլլայ մեկ կեդրոնը շաքարի արտադրութեան, եթէ մեծ մշակ տարուի ճակնդեղի մշակութեան, ինչպէս Գալիֆորնիայի մէջ։

1903էն, Մ. Նահանգաց մէջ, մեկ հեքթար տարածութեան վրայ, 15 թոնոյէ աւելի ճակնդեղ առաջ կուգայ։ Ուսումնական գեղեցիներուն վրայ լաւագոյն հունձք մը ձեռք կը բերուի, մինչ տարեւորեան հունձքներուն մէջ ոչիր հունձք մը առաջ կուգայ։ Ամէն պարագայի մէջ՝ ճակնդեղ չի հասիր շաքարի գործարանները, այնպէս որ առանձին մեկը հաղիւ իրեն բաւական մթերք մը ունի։

Ճակնդեղի մշակութեան ձգած շահը չատ փոփոխական է։ Մերթ 150 ֆրանքի կը հասի իւրաքանչիւր հեքթարի համար (Քալիֆորնիա), մերթ 287 ֆրանքի) Մինչեւ կեղեր, ուր բազմաթիւ գործարաններ կան) իսկ սաղաւառ գեղեցիներու վրայ իւրաքանչիւր հեքթար 390-61էն մինչեւ 500 ֆրանք չան կ'արտադրէ։

Մեկ հեքթար տարածութեան վրայ կատարուած մշակութիւնը 34 թոնոյ կ'արտադրէ. թոնոյն 24 ֆրանքի կը ծախուի, 937 ֆրանքի չան մը ձգելով տարբերութիւն՝ հեքթարը գլուխ։ Այդ գումարէն պէտք է դրուիլ 93.75 ֆրանք, որ տեղաւորութեան ծախքն է մինչեւ գործարան։

Երկրին սոսկաւոր մասերուն մէջ է որ ամէնէն աւելի արդիւնաբեր կ'ելլայ ճակնդեղը։ Իւրաքանչիւր հեքթարէ 45 թոնոյ ճակնդեղ ձեռք կը բերուի, հարիւրին 16 շաքար հանելով տնէն։ Բոլորատարի մէջ 49-68 թոնոյ ճակնդեղ առաջ կուգայ մեկ հեքթարի վրայ, եւ 15-18 թոնոյ շաքար։ Ամէնէն բարձրագոյն թիւն է հարիւրին 20.9 ընդարձ՝ մեկ հեքթարի վրայ մշակուած ճակնդեղէն։

Գ. Վիլմորէն սա եզրակացութեան կը լանգի թէ, բացի Մ. Նահանգաց սասպասուած մասերէն, ուր ա՛լ աւելի մեծ բարգաւաճում մը պիտի ունենայ ճակնդեղի մշակութիւնը, մնացեալ տեղերու մէջ ճակնդեղի բերքը մեծ բան մը չէ։ Մ. Նահանգաց մէջ ճակնդեղի մշակութիւնը կրնայ դեռ չատ զարգանալ, թեւեւ երկրին սպառման անբաւական գայ դարձնալ։

1904 1905 ն, 51 գործարաններու մէջ 210,000 թոնոյ ճակնդեղ շաքար պատրաստուած են՝ 102,000 հեքթարի վրայ մշակուած։ Մինչեն հաշուելով, երկու թոնոյ կ'ելնայ հեքթար գլուխ, ինչ որ չատ քիչ է եւ անբաւական կը նկատուի ծերբանալի, Գլեմբրալի եւ Գերմանիոյ մէջ։

ՖԵՆԵԼՈՆ ՈՒ ԻՐ ՈՃԸ

ՖՆՆԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ «ՏԵԼԵՄԱԳԻ ՄԱՍԻՆ»

LES AVENTURES DE TELÉMAQUE

ԳԻՐՔ Ը.

115. Ils s'aiment tous «d'une amour fraternelle». — Հին Ֆրանսերէնի մէջ amour (սէր) իգական էր՝ հոգակի եղած առեն իսկ։ Ժ.Զ. դարուն քերականները ուզեցին, լաւագելով սառագրութիւնը (amorem առականն է լատիներէնի մէջ), արականի վերածել զայն, ու յաջողեցան գտնել հոգեկան համար. բայց հին գործածումը հասաւ մինչեւ մեր դարեր՝ մինչեւ ԺԸ. դարուն վերջը։ Amour, եզակի, իգական է բանաստեղծութեան մէջ միայն, ու amours, յոգնակի, արականն է սրամտի՝ թէ բանաստեղծութեան մէջ, «վեհ սէր, գութ» նշանակելու համար։ L'amour la plus tendre est la plus «malheureuse» (Racine). — Les saints ont deux «grands» amours. Իսկ հիմա amour (սէր) արականն է եղաւ կիրի մէջ, ու amours (սարփանք) իգականն է յոգնակիի մէջ։ Թիւին համեմատութեան այս տարբերութեան պատճառը պէտք է փնտռել իմաստի զանազանութեան (սէր, սարփանք) մէջ։ Այսպէս է նաեւ délice (հեշտանք, զուարճանք) բառը, եզակիի մէջ արականն, յոգնակիի մէջ իգականն։

116. On y voit des vieillards de cent et de «six-vingts» ans. Հիմա կ'ըսուի cent vingt ans. — Կլեմանի ու Հին Գաղղիացիները, փոխանակ «սաս նոկտ» համրելու, «քառնոկտ» կը համարէին հանվմեկան սիրապաշտութիւնն ալ առաջ։ Հիմնուած quatre-vingts մնացած է այս հին գործածութեան, որուն մէկ հետքն ալ կը գտնուի quinze vingts անունին մէջ, որ դեռ այսօր կը գրէ Սուրբ Լուդովիկոսի գեղմէ 1260ին հիմնուած կուրանոցը 300 գոյր (15×20=300) պատասխանելու համար։ Բա այսմ, կ'ըսէին trois vingts, six vingts, quinze-vingts, նոյն իսկ երբեմն sept-vingts, նշանակելու համար 60, 120, 300, 140. — Բացատրութեան այս ձեւերը չարաչարեցին մինչեւ ԺԸ. դարուն վերջերը, եւ նոյն իսկ տանջեցին ամենայն յոգնդարեալուն մէջ։ Պօսիւէ ու Վոլթեր իսկ գործածած են six-vingts ու septs-vingts. Depuis six ou sept vingts ans que l'église calvinienne a commencé (Bossuet). — La pièce (Çinna) est faite depuis six-vingts ans (Voltaire).

117. «Tandis qu'»il restera des terres libres et incultes.—Tandis pue հոս կը նշանակէ tant que, «մինչեւ», ա՛ն թէ «մինչդեռ»։

118. Nous avons souvent voulu... «mener» les jeunes hommes... dans lo Phénicie.—Հիմա կ'ըսուի emmener։

Ա. Ն. ԹՈՓՉԱՇԵԱՆ

(Շարունակելի)

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ՈՒՂԵՂՈՐԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ 14

ԼՈՒԻ ՊՈՒՍՆԱՐ

ԱՆԿՈՒՏԻՆ

Ս.

Բաղդատութիւնը, քիչ մը անառաջ ու տարբերան, այդ անհուն գեղեցիկները կերպարանափոխ էր։

Հոն ուր քան տարի առաջ կը դեռ ուէին կարմրագոյն Հնդիկները եւ կը թափուէին վարի եղեր, հիմա եղան, ալեխառն եւ երբեմն ալ այնի անթիւ հուներ կ'արտածին։

Վարի եղերը անհասցած են եւ հոգիւ քանի մը հարիւր հան մնացած են. հանրօգուտ օրենք մը պահպանած է զանոնք, Սելլուլոթաուն-Բարքի մէջ։

Ամերիկայի Հնդիկները անհնատնալու վրայ են, ալքոլէն կոտրուած, ոսկեամամրթներու փոխանցած հիւանդութիւններէն հիմնուած։

Բաղդատութեան չնորհիւ հրաշալի կերպարանափոխութիւն մը առաջ կուգայ։ Արդէն իսկ հոս հան կը տեսնուին նոր փթթած քաղաքներ, որոնք ճոխ ոստաններ դարձած են այսօր։

Այդ քաղաքներուն մէջեւ, երբեմն անտառի հեռաւորութեամբ, փայտէ փոքրիկ խրճիթներ կը տեսնուին, ծծուած մթերանոցով մը, չէրամբարով մը եւ քանի մը մարդոցմով։

Կառքերը կը սուլէ, դանգակը կը հնչէ, վար դ'էլեն՝ պաշար առնելու համար լրագիր դնելու, դոր իրարու ձեռքէ կը խլեն մենաւոր ճամբորդները։

Վարագոյրը, ջուրի եւ ծուխի պատ չարը առնելէ յետոյ, քանիցս սուլելով, զանգակը հնչեցնելով եւ չնչասպառ մարդու պէս հաղելով ճամբայ դ'ելլէ։

Հեռաւորքիր ճամբորդը կը նայի իր küsthpkorէն վրայ եւ կը տեսնէ որ այդ խրճիթը, լարակեր փայտէն մասերով, կարուր կայարան մը է ու բաղմամարդ ոստան մը։

Եթէ Ամերիկայի է ճամբորդը, կը ժպտի։ Իսկ եթէ օտարական՝ կը զարմանայ, կը հարցափորձէ։

Ամերիկացին պարար ժպիտ մը կ'արձակէ եւ հարցուն եղած բարի մը ընդդիմին հնչմամբ կը պատասխանէ.

—Այո՛, այո՛, իրաւունք ունիք, բայց հինգ-վեց եւ թերեւս տասը տարիէն հոս պիտի տեսնէք քաղաքներ՝ տասը, տասնը, հինգ եւ քան հազար բնակիչներով։

Ա՛ռ է բան հմմատութիւնը։

Տէրվէր կենդանի ապացոյցն է այն իրապէս ապշեցուցիչ փթթումին դոր կը տանան ամերիկեան ոստանները։

—Օ՛հ, մանչս, բարի լոյս։

Սիրելի՛ ձեռքի սեղմումներ կը կատարեն որ բան մը չի մնար ուսերը տալէն խոնարհելու։ Մուտքերնուն մէջ կը թաքնեն այն ծխասաղ զոր կը ծամեն հեշտալիօրէն։

—Ո՞ւրկէ կուգաք եւ ուր կերթաք։

—Նիւ-Եորքէն կուգամ եւ դէպ ի հոն կ'երթամ։

—Ո՞ր։

—Չեմ գիտեր։

—Բայց անպիտանը մեր վրայ կը խնդայ։

—Ես մարդու վրայ չեմ խնդար, այլ ճշմարտութիւնը կ'ըսեմ։

—Կովապան մը չէ այդ մարդը, այլ ազատ մէկը, որ մեր տարազը փոխ առած է։

—Սրիկայ, տիմար ու անչահ մարդ։ Քեզի պիտի հասցնենք թէ տանի ծգուսամ մը կեղծելը ի՛նչ անճառի բան է։

Վեց հազիր չէին էին այդ կովարածները, որոնք պատրաստելով չոլապատերին Պալ-ալ-Նէմը։ չատ կը զուարճանային անոր անարեւելեամբ տեսնելով։ այդ պատաստը պիտի չարունակէին՝ մրցան տանն որ իրենց տեղը հանէին։

Նախկին ներկայարին գլխարկը վար ձգելին։

Շապիկը տեսու պատառ պատառ քանել։

Պալ-ալ-Նէմ, որ իր կրած հատուցի տարազին համար այնքան կը հիանար իր վրայ, ազատ մը պէս տեսու տրտատալ ու դժգոհիլ։

Իր տիրոջմէն՝ Սան-լէ-Սուէն օգնութիւն կը հայցէր՝ պատասխանելով ու չարժուելուերով։

Սան-լէ-Սու, որ սկզբան մեծ հաճոյք կը զգար այս տեսարանէն, կատաղի մի-զմամբ, տեսնելով որ ոգեւորիչի կը դառնայ գործը։

Ասկէ զատ, նեղոյութեամբ տեսաւ որ ծռայելն զգեստները բզիկ բզիկ կ'ելլային։

Սան-լէ-Սուի բարեմտիկ հարցասխութիւնը կը կազմէին երբեմն ոտնասուրի՝ իր ճամբորդութիւնը տարարելու համար. ինչպէս պիտի կրնայ նոր զգեստ առնել իր ծառային համար։

—Օ՛հ, պարոններ, հանդարտ ձգեցէք սա խեղճ մարդը, ըստ Սան-լէ-Սու, խօսքը ուղղելով կովարածներուն եւ հարարար չեղ մը գործածելով։

Սան-լէ-Սուի վրայ խնդացին կովարածները եւ իրենց կարգին հրաւէր գարձին անոր՝ հանդարտ կենալու։

Սան-լէ-Սու ալ սկսաւ ծիծաղիլ, բայց ա՛դունցը եւ բերանը կենկուեցան մինչեւ նոյն տանն։

Տիկին Բլոսիա հանգարտութեան նշանակ մը ձգելով Սան-լէ-Սուի վրայ, կ'ըսեր մասվի.

—Ի՞նչ պիտի ընեն։

Սան-լէ-Սու տաքի եկաւ եւ կարուկ, չոր ու ալեփոխուած ձայնով մը ըսաւ.

—Քիչ մը առաջ ձեզի խնդրեցի, բայց հիմա կը հրամայեմ։ Ձեռքերնիդ վար առէք, անպիտաններ։

Այս խօսքերուն վրայ, կովարածները ապշմունք իրանցմէ մը ունեցան եւ չատ զուարճալի դառն Սան-լէ-Սուի ընթացքը, որ կը համարձակէր վեց հոգիի դեմ կռուիլ։

—Ա՛ռ տալ պիտի հանուիք ինքներդ, բառ անոնցմէ մէկը։ Տիկին, հանեցէք, քալի վանքը տնցնել, որովհետեւ մասդիս ինքզարդի մը պէս մերկացնել զայն, ինչ որ գաղթական տեսարան մը պիտի դարձնէ։

Տիկին Բլոսիա տեղէն չերթար, չպատասխանեց եւ կարծես ա՛լ ուրիշ հետաքրքրուեցաւ։

Սան-լէ-Սու կուրծքը կանգ տուաւ բարձեալ Պալ-ալ-Նէմի տակեւ կանգնած, որ կը հեծկլտար, յարձակողական դիրք մը առաւ։

Կովարածները, դժբախտին ազատուիլ մը հանելով ու զուարճանալով, Սան-լէ-Սուի վրայ թնկան, բիւրերը դէպ ի տառ, բրնգտիի վերածելու համար անոր զգեստը։

(Շարունակելի)

Զրատաքին Լուրեր

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՌՈՄԷՆՍԹՎԷՆՍԻՒ ՇՈՎԱԿԱԼԻՆ ՀԵՏ

Ճաբոնեն մեկնելէ առաջ — «Ժուռնալի բդբպիկցը»- Զուլիմայի ճաւային ճակատամարտը — Պարտութիւն պատճառները։

Բարիզ, 16 Նոյեմ.— Ժուռնալ Դեպէն սա հետագրէրը առացած է էր Քեզթիպկէն Գ. Լիւսվէրք Նոսալէն.— «Երկար սեսդուրիւն մը ունենալու պատիւը ունեցայ Ռոմէնսթվէնսքի ծովակալին հետ, որ մինչև հիմա չատ կը զգուշանար սեսդուրիւնեն։ Ծովակալը հաճեցաւ դիս ընդունիլ ուսուցման Վարոնեն փոխադրանուին մէջ որ, դեպ ի Վլադիվոսթոք ճամբայ կ'ելլեր։ Այդ չգիտցաւը պիտի ասի նաև պատերազմին առեն Ճաբոնացիներուն ձեռքը իյնած 2250 ռուս գերիներ։ Ռոմէնսթվէնսքի ծովակալը դեռ վիրակալ մը ունի ճակատին վրայ, վասն զի գլուխն վրայ ունեցած վերքը սպասուին կասարելապէս բժշկուած չէ։ Հարցուցի թէ ի՞նչ կը խորհի Թոկիոյի վերադրուած կարծիքի մը վրայ։ Ճաբոնի ծովակալը ցաւ է եղեր իր Գալիթիի բուսական նաւասարաց, փոխանակ Մասսակոգարը կենալու, եթէ ուղղակի ճամբան շարունակէր եւ Մայրագրի Արեւելք ժամանէր ան պահուն երբ Ճաբոնական մարտանաւերուն մեծ մասը կը նորոգուէր պիտի կրնար ՀԷՔՔՕՐ պատճառել։ Ճաբոնի Ռոմէնսթվէնսքի ծովակալը ասպէս պատասխան եր։

«Մասնէր էի ճամբան շարունակել առանց կռիւներու, սակայն զանոնք պատերազմ արգելք եղան եւ հարկադրեցին զիս լանջի կենալու։ Ամէնէն ուեւէր գերմանական ամրարան հանդարտ ինձի պատճառած դժուարութիւններն էին։ Մենք կռվէ ինքնական անոնց խուզնդաներ ալ կային, որոնց պարտուրդայ լսէինք։ Եր Զուլիմայի նեղացը ժամանեցի, կասարելապէս գիտէի թէ ճարանական հանարարը իր սերդնելու թեմամբ դեմս պիտի ելնէ։ Բնաւ մտադիր չեմ հաճասարսել մը եղայ սա։ Ամէն բան կ'ուզէր եւ նոյն իսկ հրամանատարի աշատարդիս մէջ։ բոլորս վին պաշարուած էի բոլորէ։ Եւ սակայն մեր զգոնութիւնեանուն մէջ չատ քիչ փայտ կար, բայց նեղեցէ իսկ բռնկեցան, սրբով մեր նաւերը կրակի դժոխքի մը չերս գաղատուած էին։ Ասոր հետեւանքը կ'ելլար հեղձուցիչ ատքութիւն մը նաւին ամէն մասերուն եւ մանաւանդ Թնդանօթներու աշատարանքներուն մէջ։ Իրաւ է թէ նաւերուն մէջ ջրհոսներ կային, բայց ճանապարհներն սկիզբներն իսկ կարի կարի եղած էին։ Նաւի մը սրտաքին մասին ներքը բոլորովին վառնգատար է։ Ճաբոնական նաւերուն մէջ ալ այդ կարգի հրդեհներ պատահեցան, բայց քանի որ իրենց նաւասրնեներուն մասը կը զգուանէին, կրնային ատժամարար հեռանալ պատերազմի դաշտէն, կրակը մարելու համար։ Թէպէտ լեռնաւերը բոլորովին հրդեհուած դեր մը կատարելին ճակատամարտին մէջ։ Կասարելապէս վստահ եմ թէ ընդհանրապէս շրջանաւերը չմասնակցեցան. ասիէ չեմ ուզեր հետեւցնել թէ այդ ընդհանրները բոլորովին անօգուտ պիտի ելլան տպագրայ պատերազմներուն մէջ։ Այդէն, ժամանակակից կասարելագործման վիճակին մէջ, կրնան շատ գեղեցիկ դեր մը կասարել, նաւատեղիներու պաշարումը տրելիւլով։ Ճաբոնները լաւ գիտեն թէ վերջերս ընդհանրապէս շրջանաւեր ունենք Վլադիվոսթոքի տակ։ Զանոնցմէ մէջ 50-37 միլիմէթրոց բազմաթիւ թնդանօթներ կան որ մեծ ազմակ կը հանեն։ Դիրքագրեր բոլորովին անօգուտ են. ասէ զատ անոնց ծառայող թնդանօթաձիգները պատասխան մը չտեսնելով, անմիջապէս պատնէշներն։ Ապագայի զրահաւորներու մէջ 75 միլիմէթրոցէն պակաս թնդանօթ պիտի չդնուի. անոր մեկ ընելիքը պիտի ելլայ մօգուելու թափելու դէմ։ Գնացքային իրական դէն. գերը պիտի ելլան 305 եւ 240 միլիմէթրոց իսկոր թնդանօթները։ Նաւերի ճանապարհի մը մէջ պատնէշում լայնդեմութիւնները չունին առանց վտանգի թնդանօթներ։»

«Ասոնք են այն կարեւոր եւ հրահանգել դիտարկութիւնները զոր Ռ.Մէ թ. վենսքի ծովակալը ընաւ ի։ Ասոնց հաղորդեցի ինքնակրաւ թիւնը մեր կրնան ալ ընել ձեզի։ ասիէ։ բաւական է ցոյց տալու որ Զուլիմայի պարտութեան մասին արուած առաջին բացատրութիւնները կասարելապէս ճիշդ չեին։ Ռոմէնսթվէնսքի ինքն իսկ ամէնէն բեղուն դասերը կը հանէ պատերազմի այդ ճակատէն։»

ՃԱՐՈՆ

Դիւանագիտական յարաբերութիւնները.— Նախարարութիւնը.— Նոր զօրավարներ եւ ծովակալներ.— Ճաբոնցի գերիները — Զկնորսներու ապան.

Կիրլին 16 Նոյեմ.— Բիսլիքսկ Զալրունկ կը ծանուցանէ թէ Գերմանիոյ եւ Ճաբոնի կասավարութիւնները համաձայներ են Պեյլինի եւ Թոքիոյի իրենց կեղծոյս-ելչի երը մեծ դեսպանութեան բարձրացնելու համար։

— Թիլէ-Զիլէն կը հաղորդեն թէ Բէ.ջինի գերման դեսպան Գ. ֆոն Մուսլ Թոքիոյի մեծ դեսպան կարգուեր է, վասն զի նոյնպէս համաձայնութեան բերմամբ։ Գ. ֆոն Մուսլ լսարկած է Շանկհաի գերմանական նաիկին ընդհանուր հիւպատոս Գ. Շիլիպէ։

— Թոքիոյեն էր հաղորդեն Տելլի Թելկրաֆէ.— Ճաբոնի նախարարութիւնը որոշած է շարունակել իր պաշտօնը։ Երբ Գ. Բ ատա Ճաբան վերադառնայ, պիտի վերասանձնէ նոր գործոց նախարարի եւ Ֆարմոզայի կասավարչի իր պաշտօնները։

— Երեքշաբթի կարգի զօրավար Ֆուրուչիմա զորավարը երկրորդ կարգի զօրավար Թեան ասաքնանին պիտի բարձրանայ, ոգեւորելով երկրորդ պիտանութիւն։ Բոսքի-Ամիւրի եւ Սասէպոյի հրամանատարները՝ Շիպատան եւ Սասանիմա դիւ-նավակալներն ալ ծովակալութեան ասաքնան ասարան են։

— Սո-Շուի կղզին հարիւր երեւուն նաւաստիներ, որոնք երեք հարիւր ձիերու նետ կը գտնուին։ Ռուսերէն թարգմանեցին։ Ամենայն ուռուցիկ Ռուսերէն։ Ձիերը փոքր նաւերով ճամբայ հիսած էին դեպի Բաղէրա, փոքրիկ բաներ նշան եւ նաւերը թարգանալեն լաքը տարի կղզի մը ցամաք ելան։ Մարվելին նախարարութիւնը փոխադրամ մը զրկեց անոնց օգնութիւնը։ Ձկնորս ներու միւս մասէն լսար չկայ։ Կ'երեւայ թէ խեղդուած են։ Ազգաս յանուանքը դանոնք փնտռելու դրաց։

ՌՈՒՄԱՆԻԱ

Սլմացոյցը.— Մնուցողներ եւ մահեր. Սիճողը.— Հեմիազօրհերը.— Գ. Սրբազանութիւնը

Պուխրեշ. 16 Նոյեմ.—Կ'բասի թէ 1904-1905 տարեշրջանի եկամտայինին հասոյթներու յաւելումը՝ 6,474,393 ֆր. տարեկան պիտի գարձուցէ.— Երեսուներկու միլիոն՝ Բէօթէնի ճանապարհին յինանսական տեսչութեան եւ մէկ միլիոն՝ պատաքեան զանազան պարագաներու հասուցմանը. իսկ մնացեալը տրուելու է ուսանողներուն մասնաւոր դասընթացքներուն։ Մեր զրահապատներուն մասին մեր թերթերուն մէջ 75 միլիմէթրոց թնդանօթներ էր թէ 75 միլիմէթրոց թնդանօթներ ծիսեցան գիտէն չատ մօտ դրուած ըլլալով, ուրիշներ անոնց վրայ կը խուսափէին։ Հասկրելիքը սա է թէ զրահաւորին ամէնէն մեծ թշնամին է ուսերեալ սանդղասա պաթիւմէն առաջ եկած կրակը։ ամէն բան կ'ուզէր եւ նոյն իսկ հրամանատարի աշատարդիս մէջ։ բոլորս վին պաշարուած էի բոլորէ։ Եւ սակայն մեր զրահաւորներուն մէջ չատ քիչ փայտ կար, բայց ներկերէ իսկ բռնկեցան, սրբով մեր նաւերը կրակի դժոխքի մը չերս գաղատուած էին։ Ասոր հետեւանքը կ'ելլար հեղձուցիչ ատքութիւն մը նաւին ամէն մասերուն եւ մանաւանդ Թնդանօթներու աշատարանքներուն մէջ։ Իրաւ է թէ նաւերուն մէջ ջրհոսներ կային, բայց ճանապարհներն սկիզբներն իսկ կարի կարի եղած էին։ Նաւի մը սրտաքին մասին ներքը բոլորովին վառնգատար է։ Ճաբոնական նաւերուն մէջ ալ այդ կարգի հրդեհներ պատահեցան, բայց քանի որ իրենց նաւասրնեներուն մասը կը զգուանէին, կրնային ատժամարար հեռանալ պատերազմի դաշտէն, կրակը մարելու համար։ Թէպէտ լեռնաւերը բոլորովին հրդեհուած դեր մը կասարեցին ճակատամարտին մէջ։ Կասարելապէս վստահ եմ թէ ընդհանրապէս շրջանաւերը չմասնակցեցան. ասիէ չեմ ուզեր հետեւցնել թէ այդ ընդհանրները բոլորովին անօգուտ պիտի ելլան տպագրայ պատերազմներուն մէջ։ Այդէն, ժամանակակից կասարելագործման վիճակին մէջ, կրնան շատ գեղեցիկ դեր մը կասարել, նաւատեղիներու պաշարումը տրելիւլով։ Ճաբոնները լաւ գիտեն թէ վերջերս ընդհանրապէս շրջանաւեր ունենք Վլադիվոսթոքի տակ։ Զանոնցմէ մէջ 50-37 միլիմէթրոց բազմաթիւ թնդանօթներ կան որ մեծ ազմակ կը հանեն։ Դիրքագրեր բոլորովին անօգուտ են. ասէ զատ անոնց ծառայող թնդանօթաձիգները, պատասխան մը չտեսնելով, անմիջապէս պատնէշներն։ Ապագայի զրահաւորներու մէջ 75 միլիմէթրոցէն պակաս թնդանօթ պիտի չդնուի. անոր մեկ ընելիքը պիտի ելլայ մօգուելու թափելու դէմ։ Գնացքային իրական դէն. գերը պիտի ելլան 305 եւ 240 միլիմէթրոց իսկոր թնդանօթները։ Նաւերի ճանապարհի մը մէջ պատնէշում լայնդեմութիւնները չունին առանց վտանգի թնդանօթներ։»

«Ասոնք են այն կարեւոր եւ հրահանգել դիտարկութիւնները զոր Ռ.Մէ թ. վենսքի ծովակալը ընաւ ի։ Ասոնց հաղորդեցի ինքնակրաւ թիւնը մեր կրնան ալ ընել ձեզի։ ասիէ։ բաւական է ցոյց տալու որ Զուլիմայի պարտութեան մասին արուած առաջին բացատրութիւնները կասարելապէս ճիշդ չեին։ Ռոմէնսթվէնսքի ինքն իսկ ամէնէն բեղուն դասերը կը հանէ պատերազմի այդ ճակատէն։»

ՃԱՐՈՆ

Դիւանագիտական յարաբերութիւնները.— Նախարարութիւնը.— Նոր զօրավարներ եւ ծովակալներ.— Ճաբոնցի գերիները — Զկնորսներու ապան.

Կիրլին 16 Նոյեմ.— Բիսլիքսկ Զալրունկ կը ծանուցանէ թէ Գերմանիոյ եւ Ճաբոնի կասավարութիւնները համաձայներ են Պեյլինի եւ Թոքիոյի իրենց կեղծոյս-ելչի երը մեծ դեսպանութեան բարձրացնելու համար։

— Թիլէ-Զիլէն կը հաղորդեն թէ Բէ.ջինի գերման դեսպան Գ. ֆոն Մուսլ Թոքիոյի մեծ դեսպան կարգուեր է, վասն զի նոյնպէս համաձայնութեան բերմամբ։ Գ. ֆոն Մուսլ լսարկած է Շանկհաի գերմանական նաիկին ընդհանուր հիւպատոս Գ. Շիլիպէ։

— Թոքիոյեն էր հաղորդեն Տելլի Թելկրաֆէ.— Ճաբոնի նախարարութիւնը որոշած է շարունակել իր պաշտօնը։ Երբ Գ. Բ ատա Ճաբան վերադառնայ, պիտի վերասանձնէ նոր գործոց նախարարի եւ Ֆարմոզայի կասավարչի իր պաշտօնները։

— Երեքշաբթի կարգի զօրավար Ֆուրուչիմա զորավարը երկրորդ կարգի զօրավար Թեան ասաքնանին պիտի բարձրանայ, ոգեւորելով երկրորդ պիտանութիւն։ Բոսքի-Ամիւրի եւ Սասէպոյի հրամանատարները՝ Շիպատան եւ Սասանիմա դիւ-նավակալներն ալ ծովակալութեան ասաքնան ասարան են։

— Սո-Շուի կղզին հարիւր երեւուն նաւաստիներ, որոնք երեք հարիւր ձիերու նետ կը գտնուին։ Ռուսերէն թարգմանեցին։ Ամենայն ուռուցիկ Ռուսերէն։ Ձիերը փոքր նաւերով ճամբայ հիսած էին դեպի Բաղէրա, փոքրիկ բաներ նշան եւ նաւերը թարգանալեն լաքը տարի կղզի մը ցամաք ելան։ Մարվելին նախարարութիւնը փոխադրամ մը զրկեց անոնց օգնութիւնը։ Ձկնորս ներու միւս մասէն լսար չկայ։ Կ'երեւայ թէ խեղդուած են։ Ազգաս յանուանքը դանոնք փնտռելու դրաց։

ՌՈՒՄԱՆԻԱ

Սլմացոյցը.— Մնուցողներ եւ մահեր. Սիճողը.— Հեմիազօրհերը.— Գ. Սրբազանութիւնը

Պուխրեշ. 16 Նոյեմ.—Կ'բասի թէ 1904-1905 տարեշրջանի եկամտայինին հասոյթներու յաւելումը՝ 6,474,393 ֆր. տարեկան պիտի գարձուցէ.— Երեսուներկու միլիոն՝ Բէօթէնի ճանապարհին յինանսական տեսչութեան եւ մէկ միլիոն՝ պատաքեան զանազան պարագաներու հասուցմանը. իսկ մնացեալը տրուելու է ուսանողներուն մասնաւոր դասընթացքներուն։ Մեր զրահապատներուն մասին մեր թերթերուն մէջ 75 միլիմէթրոց թնդանօթներ էր թէ 75 միլիմէթրոց թնդանօթներ ծիսեցան գիտէն չատ մօտ դրուած ըլլալով, ուրիշներ անոնց վրայ կը խուսափէին։ Հասկրելիքը սա է թէ զրահաւորին ամէնէն մեծ թշնամին է ուսերեալ սանդղասա պաթիւմէն առաջ եկած կրակը։ ամէն բան կ'ուզէր եւ նոյն իսկ հրամանատարի աշատարդիս մէջ։ բոլորս վին պաշարուած էի բոլորէ։ Եւ սակայն մեր զրահաւորներուն մէջ չատ քիչ փայտ կար, բայց ներկերէ իսկ բռնկեցան, սրբով մեր նաւերը կրակի դժոխքի մը չերս գաղատուած էին։ Ասոր հետեւանքը կ'ելլար հեղձուցիչ ատքութիւն մը նաւին ամէն մասերուն եւ մանաւանդ Թնդանօթներու աշատարանքներուն մէջ։ Իրաւ է թէ նաւերուն մէջ ջրհոսներ կային, բայց ճանապարհներն սկիզբներն իսկ կարի կարի եղած էին։ Նաւի մը սրտաքին մասին ներքը բոլորովին վառնգատար է։ Ճաբոնական նաւերուն մէջ ալ այդ կարգի հրդեհներ պատահեցան, բայց քանի որ իրենց նաւասրնեներուն մասը կը զգուանէին, կրնային ատժամարար հեռանալ պատերազմի դաշտէն, կրակը մարելու համար։ Թէպէտ լեռնաւերը բոլորովին հրդեհուած դեր մը կասարեցին ճակատամարտին մէջ։ Կասարելապէս վստահ եմ թէ ընդհանրապէս շրջանաւերը չմասնակցեցան. ասիէ չեմ ուզեր հետեւցնել թէ այդ ընդհանրները բոլորովին անօգուտ պիտի ելլան տպագրայ պատերազմներուն մէջ։ Այդէն, ժամանակակից կասարելագործման վիճակին մէջ, կրնան շատ գեղեցիկ դեր մը կասարել, նաւատեղիներու պաշարումը տրելիւլով։ Ճաբոնները լաւ գիտեն թէ վերջերս ընդհանրապէս շրջանաւեր ունենք Վլադիվոսթոքի տակ։ Զանոնցմէ մէջ 50-37 միլիմէթրոց բազմաթիւ թնդանօթներ կան որ մեծ ազմակ կը հանեն։ Դիրքագրեր բոլորովին անօգուտ են. ասէ զատ անոնց ծառայող թնդանօթաձիգները, պատասխան մը չտեսնելով, անմիջապէս պատնէշներն։ Ապագայի զրահաւորներու մէջ 75 միլիմէթրոցէն պակաս թնդանօթ պիտի չդնուի. անոր մեկ ընելիքը պիտի ելլայ մօգուելու թափելու դէմ։ Գնացքային իրական դէն. գերը պիտի ելլան 305 եւ 240 միլիմէթրոց իսկոր թնդանօթները։ Նաւերի ճանապարհի մը մէջ պատնէշում լայնդեմութիւնները չունին առանց վտանգի թնդանօթներ։»

«Ասոնք են այն կարեւոր եւ հրահանգել դիտարկութիւնները զոր Ռ.Մէ թ. վենսքի ծովակալը ընաւ ի։ Ասոնց հաղորդեցի ինքնակրաւ թիւնը մեր կրնան ալ ընել ձեզի։ ասիէ։ բաւական է ցոյց տալու որ Զուլիմայի պարտութեան մասին արուած առաջին բացատրութիւնները կասարելապէս ճիշդ չեին։ Ռոմէնսթվէնսքի ինքն իսկ ամէնէն բեղուն դասերը կը հանէ պատերազմի այդ ճակատէն։»

ՌՈՒՄԱՆԻԱ

Սլմացոյցը.— Մնուցողներ եւ մահեր. Սիճողը.— Հեմիազօրհերը.— Գ. Սրբազանութիւնը

Լոնտոն. 17 Նոյեմ.—Գերմանիոյ կայսրը ու կայսրուհին ամանաւորման արարողութեան ներկայ գտնուած ակէրդը։ Ասկէ առաջ ծանուցուած էր թէ Անգլիոյ թագաւորն ու թագուհին ներկայ պիտի գտնուին այդ ատեն հանդիսաւորութեան։ Այդ լուրը, ոչ ալ ոչնչան նշմարտանման, երբեմն արքունիքներու արդի յարաբերութեանց պատճառաւ, անմիջապէս հերքուեցաւ։ Լոնտոնի մէջ։ Եւ արքունական ատ հերքումը ի վեր կը հանէ երբեմն վերնագրերուն յարաբերութեանց վիճակը, գերման լրագրները սկսան բողոքել ուժգնօրէն։ Վոսիսէ Զայրունկ դառնաբերեամբ կ'ըսէ թէ այդ լուրը թերեւս գերմանիոյ ուրախութիւն տալու, ալ-բարեկամական պատասխան մը առնելու համար Գերմանիոյ կողմէ։

Մ. ՆԱՀԱՆԴՆԵՐԸ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ

Անգլիական ճաւաբաժինը Նիւ-Սորֆ առջեւ.— Իսուարս թագաւորին հեռագիրը։

Լոնտոն. 17 Նոյեմ.— Լուսարար թագաւորին կողմէ ամերիկեան ղեսերեր այցելող անգլիական նաւաբաժին հրամայեցաւ Ֆոմբերեանի իլխանին ուղղուած հեռագիրը բուսական մեկնաբերութիւններ առաջ բերած է։ Այդ հեռագրին մէջ ըսուած էր. «Ամերիկայի մէջ ըրած գործերուդ եւ լայնամիտդ կը հեռաւոր մեծ հանգրգռութեամբ եւ համբաւած եմ թէ գաղարան համբարդութիւնդ լայնդութիւն մը պիտի ելլայ։» Ասով կը բացատրի Անգլիոյ փափաքը՝ Մ. Նահանգներ հետ համաձայնութիւն մը կնքելու համար։ Մ. Նահանգներ անգլիաբեր մամուլը կ'ըսէ թէ նախագահ Ռուզվելթի անձամբ պիտի երթայ անգլիական ծովակալին. Srkjf մարտանաւը, որ փայլուն պարահանդէս մը պիտի տրուի, եւ որուան դէնսն պիտի ելլայ Օր. Ռուզվելթ։ Կարելի է որ նախագահը իր կողմէ ներկայացուցիչ մը զրկէ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՖԱՆԱՐԻԱՆ ԿՂԶԻՆԵՐԸ

Գերման ապահիճարաններ Գանարեանց մէջ.— Ալիճոնս թագաւորին ներկայացած պատուիրակութիւնը։

Գերլին, 17 Նոյեմ.— Դերմանները մէկ մասին ապաքինարաններ կը չինեն Մասքրոյի մէջ, ուրեւ Բանարեան կղզիները։ Գերմանիա ալեբերեանի մէջերին Ալիճոնս թագաւորը Բոսսամի մէջ ընդուներ է հանիթարքասարին գերման դաշնակցութեան կողմէ պատուիրակութիւն մը, որ սեղեկագիր մը մատուցեր է տարեկան մանական խառն մասնակցութեան կողմէ ի գործ դրուած ընտրելիքը։ Գերմանիոյ եւ լարակից հզզիներու մէջ հաստատուած ապաքինարաններու չնորհիւ։ Ալիճոնս թագաւորը որ մատիր է ի մասոյ այցելելու Բանարեան կղզիները, չատ հանգամանութեան ցոյց տուեր է այդ մասնակցութեան գործին նկատմամբ։ Ապաքինարաններն տարեկան բացումը կատարուեր է վերջերս։

ՍՊԱՆԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

Ալիճոնս թագաւորին ուղեւորութիւնը.— Ամուսնութեան զոյցը։

Բարիզ 17 Նոյեմ.— Ալիճոնս թագաւորը Նոյեմ. 19ին Բարիզ հասնելով երկու օր պիտի մնայ։ Նոյեմբեր 23ին միայն Մադրիտ պիտի դառնայ։ Հարաւոյ հերքելով թագաւորին նշանաբասութիւնը գերման իլխանների մը հետ կը կարծէ թէ վհանպեան Մադրիտ դառնալեն չորհինգ օր յետոյ, Պալասնոթիրը զեկոյց մը պիտի հրատարակէ՝ ծանուցանելով թագաւորին ամուսնութեան ծրագիրը ան գիտութիւն մը հետ։ Կրնայ թէ Գերմանիոյ իլխանի մը հետ։ Գերմանիոյ գահաժառանգ իլխանը, որ սակայն բարեկամութեամբ մը կապուած է Ալիճոնս թագաւորին հետ՝ Գերլին ալեբերե

դաստիարակությունը «պարզ» կը նշանակեր տարբերություն մը, որ գոմիշներուն մեծ կարիքը կը պահանջեր։ Աբմանակ լֆ. հարկ եղած միջոցները ձեռք առնելով նահանգին կեդրոնը վերադարձեր է։

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԸ. — Կ. Պոլսոյ ազգային ընդհանուր հիպատասխանատու Յունաց Պատրիարքարանին թե հանգուցեալ Տիկին Քարիթին Իվանովնա Նովիքով հինգ հարիւր ռուբլի գումար մը կտակած է Կ. Պոլսոյ Յունաց հիւանդանոցին՝ իր հանգուցեալ աղջկանը անունով անկողին մը պահելու համար։

—Կ. Պոլսոյ լուսնային վարժարանները ուսուցիչները հիրավի օրը գումարում մը ունենան Յունաց դրոշան Սիլոզոսի տարին մեկ եւ խորհրդակցեցան ուսուցչական մարմին մը կազմելու մասին։ Այդ գումարումին կը նախագահէր Պ. Հանդերիոթա։ Այդ ասելիք կարծիքներ փոխանակուելէ հաքը, լանձնաժողով մը կազմուեցաւ, որ կանոնագրութիւնն մը պիտի պատրաստէ։ Ուսուցիչներու այդ գումարումին մեկ գլխաւորաբար նիստերուն առնուեցաւ ուսուցիչներու համար հանգստեան թոշակի մը հաստատելու հարցը։ Ուսուցչական մարմին մը կազմութեան գլխաւոր նախաձեռնարկ Պ. Ամարեանս լայտարարեց թե կրթասէր տան մը որ տնունը գոյութիւն պահել կ'ուզէ, լանձն առած է հարիւր ռուբլի նուիրել այդ նպատակով։

—Յունաց Ս. Պատրիարքը, կիրակի օրը, Բերա Բէյլեր գնաց՝ այցելութիւն տալու Մաշալիա զօրավարին, ոսկեայ զօրավարը բացակայ ելլալով, Ն. Սբրբազանութիւնը այցեմատեր թողուց։

ՄԱՆԻՍԱՑԻ փոքրիներուն մեկ ժամանակէ ի վեր ազատ հոգատարութիւնով մը մը մարդասիրութիւն կ'ընէր։ Ոսկիանութիւնը տնոր ընթացքին կասկածելով, քննութիւն կատարեց եւ հոստատեց թե այդ անձը, ոսկի բաւական առած, Մանիսայի մեկ գործած երեք տիրիներուն համար ամրոցուած էր ու փոխանակած. անունն է Հասան։

ԳՈՒԼԷ ԳԱԲՈՒԻ գեօղերը Հէնութ Թաղը բնակող լանձնակատար Պ. Բարլօ, երեկ առաւ երբ տանը դրանը առկիս կեցած էր, լոյս գնչուհիներ դրամ խնդրելու։ Պ. Բարլօ դրամատանկը հանելով դրամ տուաւ տնանց. քիչ հաքը Պ. Բարլօ գրպանը խառնելով տեսաւ թե դրամատանը տեսնուցած է. իսօյն տարածանքեան իմց տուաւ. գնչուհիները ձերբակալուեցան. դրամատանկը, որուն մեկ երեքուկես օսմ. ոսկի, անգլիական մեկ ոսկի ու մեջիտիէ մը կար, անոց վրայեն գտնուեցաւ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Առան Ժողովոյ որոշմամբ՝ Տ. Գէորգ եպիսկ. Սրեցեան վերջնական նշանակուեցաւ Ռումանիոյ Հայոց հոգեւոր հովիւ եւ իր ամբողջ ընթացքը պատրաստ կը հաղորդուի երեն, այն առտնութեամբ որ, ինչպէս ասկէ առաջ տրամադրութիւն լայտնած էր, պիտի տանձնէ սոյն պաշտօնը։

—Գանիրէեն կը հաղորդեն թե Վասիլ. Գօղաս փայտ Նուպար՝ ընկերակցութեամբ ճարտարագէտ Մարկոսի գերի, անցեալ կիրակի Առաջնորդարան երթալով Առաջնորդ Հոր հաղորդեր է թե Գալատեան վարժարանի նոր շէնքին կառուցման համար գնուած հողին շուրջը լարուցուած դժուարութիւնները վերջ գտած ըլլալով, մօտերս շէնքին շինութեան պիտի ձեռնարկուի։ Հոգը որ 3600 մէջիտ է Մարկոսի կողմէ Իսմայիլեան Գալաթի Թաղին մէջ գտնուող կամուրջին ձախ կողմը կ'ինայ։ «Նուպարեան Առեւտրական վարժարան»ն ալ պիտի կառուցուի նոյն վարժարանին մօտերը։ Գալատեան ժողովը մօտերս պիտի գումարուի լսելու եւ վաւերացնելու համար շինութեանց Յանձնաժողովին տեղեկագիրը։

—Երուսաղէմէն կը գրեն թե մինչեւ հիմա նորեկ հայ ուխտաւորները 30է աւելի չեն, մինչ անցեալ տարի այս ատեն 200ի մօտ ուխտաւոր կար, վանքին ներկայ հիւրընկալն է Յոպպէի նախորդ ժամարար Տ. Վռդանէս Վ. Գասպարեան, որ պէտք տեսեր է որ երբեմն Երուսաղէմ այցելող ուխտաւորաց անձերու համար կոնակցուած քահանայ մը ունենար պատասխանատու։ Ս. Յակոբեանց տաճարին կամ թաղիկ գրիչը ու քանի մը գրագիրներ նորս դալիքեան պէտք չէին ունեցած, նորդս ուր են այս օրերս։ Դարձեալ, Պատրիարքարանի Խորհրդարանի ատաստը նորս գալու պէտք տեսնուելով, ձեռնարկուեր է նորոգութեան։

— Մանչէսթրցոց կը գրեն. «Թաղամասիս մէջ հայ երիտասարդ մը հաստատուած թնեն է վեր. տարին անգամ լլլալով քահանայական ձեռնադրութիւն տեղի ունենար նոյեմ. 12ի (Ն. Տ.) կիրակի օրը։ Կ. Պոլսոյէ Պ. Երուանդ Ղ.ոլէկիւրեան Ս. Պատրիարք Հայ եւ Կեդր. Կրօնական Ժողովոյ լսնձ՝ որոշութեամբ եւ Պալիքիրիոյ Տօպրիկ գաղաքի Թաղ. Խորհրդոյ թեղադրով եկաւ ներկայացաւ Նորպարի Հայոց Առաջնորդ Տ. Գէորգ եպիսկ. Իւթիւնեանի, որ հարկ եղած կրօնական քննութիւններէ կատարելով՝ որժանի գտաւ ձեռնադրութեան։ Ուստի, նախորդ կիրակի տարեւոյթ եւ այս կիրակի ալ, ի ներկայութեան երկուս հաւատացեալներու բոլոր քահանայ ձեռնադրեց լիւելը՝ անուանելով Տ. Ներսէս։ Նորպարակ քահանան իր հոգեւոր բնաւորութեամբ եւ պարկեշտ վարքաբարքով արժանաւոր տեղ մը գրաւել կը խոստանայ քահանայական դասին մէջ։ Իր քահանայագործ լսելիք եւ անդրանիկ պատարագը Մանչէսթրի եկեղեցին մէջ մատուցանելէ հաքը, պիտի վերադառնայ Տօպրիկ՝ ուր ամուսնանալ Տօպրիկ անուն հոգեւոր հովիւ։»

—Հայրենի պատուիրակութեան պատգամաւոր Մաշալա լսելով որ Ս. Պատրիարքը վարդապետութեան ասպիրան ասած է Եթովպիոյ հոգեւոր հովիւ Տ. Մելքիսէդ Վ. Զէյնանեան, իր կողմէ ցնորհաւորութեան համար թարգման Պ. Հանեան Ֆարէզը գրկած էր կիրակի օր Պատրիարքարան։ Տ. Մելքիսէդ Վ. բացակայ ըլլալով, Պ. Հանեան Ֆարէզ այցեքարտը թողուց։

—Խառն ժողովը վաղը եւ կիրակի ժողովը այսօր հրաւիրուած են իրենց լսելիքեան նիստը գումարելու։

—Դանուբեան Տ. Եղիազար քահանան գրով մը բողոքած էր Պատրիարքարանը՝ ասելով թե, Խարբերդէն գեմ, թե իր երեք ամուսինները՝ 900 ղրշ. վար դրած է եւ կը դժուարանի վճարելու, ասարկելով թե ուրիշներ պարտապաններուն պիտի առայ իր քով մնացած այդ ամսականները։ Պատրիարքարանէ դրով մը հրամայուեցաւ Դանուբեան Պ. Խարբերդի, որպէս զի անմիջապէս եւ ամբողջութեամբ վճարէ այդ դրամը, քանի որ ուրիշներ քահանային իրաւունքն է։

—Իզմիրէն կը գրեն մեզ.—«Վիճակիս Ուսումն. Խորհուրդը օրս ընտրութիւնը սակէ առաց հաղորդած էր Արեւելքի ընթերցողաց, պարտքի ձեռնարկած օրենք գովելի փութաջանութեամբ մը եւ օրինակելի համեստութեամբ իր գործին փարած՝ վարժարանց լսանողութեան համար կ'ուզեսար՝ նոր թաղամասի մեկ մեկ ուսելի կանոնաւոր նիստեր ունենալով։ Իր առաջին գործը եղաւ երկուս վարժարանց Տնտեսական պաշտօնը երկուքի վերածել։ Թէեւ Տօրէնի համար տարեկան մօտաւորապէս 300 ոսկի թոշակ վճարել լսնձ առաւ, բայց չաղաղեցաւ։ Ուստի ներկայ տարեշրջանին համար Մեսրոպեան վարժարանին Տեսչութիւնը լսնձեց Թովմա էֆ. Պօլսնեանի, իսկ Հրիփսիմեանց վարժարանին նոյն պաշտօնն ալ Օրիորդ Թագուհի Խանչեան՝ որուն անունը առաջին անգամ չէ որ կը լսեն Արեւելքի ընթերցողները, իբր կարգ ուսուցչուհի մը։

«Այս կարգադրութիւնէն ետք. Ուսումնական Խորհուրդը լսանողաց երկուս վարժարանց մէջ ֆիզիքերէի համար մեսրան ուսուցչի եւ ուսուցչուհիի պաշտօններուն դնելով, Մեսրոպեանին համար Պ. Տ. Մանօլօրանը, հմտագրի երիտասարդ մը որ Բարէղ ծնած, մնցած եւ Լիւեէն լրնմանաւոր, ոգեւորելի արտասանութիւն ունի։ այդ պարտի մասին չեմ լր փոգաներ եթէ ըսեմ որ Մեսրոպեան վարժարանը վերջին 15–20 տարուան մէջ առաջին անգամ բաղդ կունենայ Պ. Մանօլօրանի պէս կարող ուսուցիչ մը ունենալու։ Ցիշեալ պարոնին քոյրը Օրիորդ Ժանն Մանօլօրանը Ս. Հրիփսիմեանց վարժարանին մէջ պաշտօն ունի թէ՝ իր ֆիզիքերէնի դասերու եւ թէ քնդրի. հանգամ, ուրախ եմ որ Բարէղի Լիւեէն լրնմանաւոր

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Օսմանեան Կայսրական Պանքայի Բերայի մասնաճիւղը դիւրութիւններ կ'ընծայէ արժեթուղթերու գնման մասին՝ ամսական վճարումներով, եթէ զի փոքր խնայողները կարենան իրենց դրամները դնեցնել։ Այդ արժեթուղթերը կրնան ըլլալ Բումէլիի երկաթուղիի պարտատոմարներ, եգիպտական Բրիւքի Ցանցերէն պարտատոմարներ, Ցունաստան։ Ազգային Պանքային պարտատոմարներ, Վիլ ու Բարիի ամբողջ եւ քառորդ պարտատոմարներ (գանձէն չրլաբերութիւններ), ամբողջ եւ մէկ հինգերորդ մասի Թամիւնայ եւ Ցանցերէ պարտատոմարներու, Ֆրանսական Բրիւքի Ցանցերէի պարտատոմարներ, եւն.։ Այս դիւրութիւնները կ'ընծայուին Օսմանեան Կայս. Պանքային գոլմէ, լամանորդին վճարումին փոխարէն արժեթուղթի մէկ քառորդին, օրական գնով։ Այդ վճարումը կատարուելէ յետոյ լամանորդը արժեթուղթերուն տէր կ'ելլայ, որուն ընդունագիր կը տրուի իր անունով եւ թուանշաններով։ Ցանցորդը պիտի մասնակցի վիճակահանութեանց եւ կերդոնների վճարումին։ Արժեթուղթերը իր դրուելուն պիտի մնան Օսմանեան Կայսրական Պանքայի մէջ, մինչեւ որ դրամագլուխը եւ տոկոսները վճարուին։ Օսմանեան Կայսրական Պանքայի մասնաճիւղը վերեւ նշանակուած արժեթուղթերը ունի, ինչպէս նաեւ հասանման արժեթուղթեր, հանրութեան տրամադրութեան տակ դրուած, որ կրնայ գանձք հանք բերել թէ՛ կանխիկ դրամով եւ թէ տարեան վճարումներով, ինչպես նշանակուած է վերը։ 47—50

ՇԻՐԲԷԹԻ ԽԱՑՐԻՆ

Շիրքէթի Խալիէի վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ Դարպաթլի, Սալը Բազարի եւ Սիրքէճիի միջեւ երթեւեկող շոգենաւերին երկրորդ կարգի ուղեւորներուն համար հոգա. 31ի երեւոյթի օրէն սկսեալ հարիւրին քսան դեղչով իւրքանչիւրը տալը հոս տասնամ պատուհանով «քաբէ»ներ չրլաբերութեան պիտի հանուին՝ ամէն մէկ «քաբէ»ն վեց դրուշի։ Առանց պիտի վճարուին Դարպաթլի, Սալը Բազարի եւ Սիրքէճիի նաւամատոյցերուն կիլիները։ 10—10

C^IE RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Նաւարկութեան հրահանգութիւններ

Նոյեմբեր

Դ. 8,21 Սեւասդոր, ժամը 10ին առաւօտեան, Տարսոն, Մերսին, Իսկենտերուն, Գէորգի, Բոր, Բարտըզլու-Նամ, Գէրեմի, Եոֆա, Բոր-Սուրիա, Ադրբանդրա ժամը 4ին իրիկուն։

Հ. 10/23 Ցանցա ժամը 10ին առաւօտ։

Երբ 12,25 Մէնէլիս, Իզմիր, Բիրէ, Ադրբանդրա ժամը 10ին առաւօտ։

13 Օսեան ժամը 2ին իրիկուն։ 9—50

Գլխաւոր գործակալ ՋԱՐՆԱՀ ԵՍԻՍՈՒՆԵԱՆ

ՅՍՄԱՔԱՅԻՆ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԵՐԼԷՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ԳՈՐԾԱԳՐԷ

Ընի կեանքի, օժիտի, արկածի, ցմահ բոլակի ճիւղեր

VICTORIA DE BERLIN — ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԵՐԼԷՆ կեանքի ապահովագրութիւններ ունի թէ՛ բժշկական քննութեամբ եւ թէ առանց բժշկական քննութեան

Առանց բժշկական քննութեան եղած կեանքի ապահովագրութիւններուն վճարումները շաբաթական մասնամասներով տեղի կունենան, սկսեալ 5 դրուշէն

Ապահովագրեալ գումար 1904ին	Fr.	1,491,279
Պահեստի դրամ 1904ին	»	605,718,000

Հաստատուած 1853 տեսչ. 20ին արքայականիրովարտակով եւ ուղղակի կառավարութեան հսկողութեան ներքեւ։

ԸՆԿ. ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԵՐԸ
Օսմ. Կայս. Պանքա եւ Բրէտի Լիոնէ

Լիազօր Ընդհ. Ներկայացուցիչ
Ա. Կ. ԼԻԱԶԷՆԱ
Կալաթա, Պերեքիք խան
Օրիանդ-Պանքի դէմ

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆԱՒԱԾ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրշեմի, ամէն տեսակ արկածներու, համարդութեան պատահարներու, երկրաշարժի եւ չարենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու ուսուցչի խորտակումներուն դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան գրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,666 ֆր.
Պրաչեստուութեան գումար	149,852,000 »
Ապահովագրութիւններուն վճարուած գումար	355,840,000 »
1904 տարուան մէջ գանձուած ապահովագրէն ու տոկոս	64,553,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութիւնները համար դիմել

Ֆ. Գոլոյ մասնաճիւղին, Ադրբատ խան, Վլայոտա, Զմիրնա։

Ցնորէն, Ֆ. Գոլոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՄԻՍԻՆ 11 20—50

ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿ.

Դրամագլուխ 24,000,000 տրախմի

ԱՄԲՈՂՋՈՊԷՍ ՎԱՃԱՐՈՒԵԼ ՌԱՖԱՆԹՈՒԹԵՐՈՎ ԵՒ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐՈՎ

Վարչական խորհուրդը կազմուած է սապես — Գ. Է. Տրեօ՝ պատուակալ նախագահ, Գ. Ժան Բեսմաջոյլու՝ նախագահ, Գ. Էրիկն Ֆրանկիասին՝ դեր-նախագահ, իսկ Գ.Գ. Ժ. Գօրասի, Սորտանորոյս, Մածաս, Է. Էմպրիքոս, Ա. Լամարիենսի, Լ. Զարիճի՝ անդամ։

Կեդրոնական անօրինութիւնը կը դրուի Աթէնք, Սոփոկլ փողոց, թիւ 6։ Մասնաճիւղեր ունի Լէմնոսի, Ադրբանդրիա, Կ. Գոլոյ, Իզմիր, Գիրէան, Վոլոյ, Սուրիա, Բաթրան, Բանիա, Բալամատա, Կրէտէ։

Կ. Գոլոյ մասնաճիւղին կը կատարուին հետեւեալ գործողութիւնները.— Փոխանակութիւններ՝ հաշուընթացով ու արժեթուղթերու եւ իրեղէններու փոխարէն, դրամագրեալ, փոխառնակագիրներ հրատարակ հանել, չէքեր, վարկագիրներ եւ հանդիսաւորական հրամանով վճարումներ Ցունաստան, Թուրքիոյ, Եգիպտոսի ու Եւրոպայի վրայ, հաշուընթացներ, արժեթուղթերու պահպանութիւն, կարգաւորում եւ արժեթուղթերու գանձում, տեսակարանական հրամաններու գործադրում մեր կրպակներին եւ արտասահմանի վրայ, դեռեւ եւ վճարում պարզեւաւոր արժեթուղթերու, ինչպէս Ցունաստանի Ազգային Պանքային, Թրքական Բրէտի Ցանցի Լիմիթոնէի, Վիլ ու Բարիի, Վիլ ու Գրիւսելի, Բրէտի Ցանցի ու Ցրառնի արժեթուղթերուն, կանխիկ կամ մասնաբի վճարումներով։

Աւանդ տրուած դրամի տոկոսներ

Ուղղակի տրուն դրամ ցայսր	3 %
Վեց ամսուան համար	3½
Մէկ » »	4 —
Երեք » եւ աւելի համար	5 —

28 —50 Տնօրէնութիւն

ՍԻԿԱՐԻ ԹՈՒՂԹ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Կայսերական հրամանով արտօնեալ սիկարի թուղթի վճարման մասնաւոր Ընկերութիւնը կը ծախէ սիկարի թուղթեր ամէն մէկ տարի վրայ նշանակուած քրքումի վիճակահանութեան (Արեւելեան Երկաթուղու) թիւեր. այս թիւերն ունեցողները իրաւունք ունին իւրաքանչիւր վիճակահանութեան մասնակցելու որ երկու ամիսը անգամ մը տեղի պիտի ունենայ եւ պիտի շարէն հետեւեալ կերպով.

1	վիճակ	պիտի	շարի	Ա	թիւ	շահողը	1	մէջ	դրս.	տոկէդր.	10000
1	»	»	»	Բ	»	»	1	»	»	»	1000
2	»	»	»	Գ	»	»	2	»	»	»	500ական
6	»	»	»	Դ	»	»	6	»	»	»	300 »
12	»	»	»	Ե	»	»	12	»	»	»	200 »
28	»	»	»	Զ	»	»	28	»	»	»	200 »
850	»	»	»	Է	»	»	850	»	»	»	25 »

900 թիւեր պիտի շարէն իւրաքանչիւր վիճակահանութեան։

Ուստերիւրեն. սիկարի թուղթի տարեր ունին թիւ մը եւ թուական որ վիճակահանութեան կրնայ մասնակցելու համար։

Մեր սիկարի թուղթը Վիեննա կայսերական դպրոցը անցուցած եղած եւ հաստատուած է ամենաշնիւ տեսակէ եւ առողջութեան օգտակար ըլլալը։

Ուրեմն գնեցէք մեր թուղթը որ 10 փարա է եւ իւրաքանչիւր տարը 100 երես միւնոյն ժամանակ պիտի տահիմ ոսկի դահեկան 10,000։

Անմիջապէս կը վճարուին ամէն վիճակահանութեան վերջ երբ շահողը սիկարի թուղթի տարի շահող թիւով ներկայանայ Սալօնիք՝ Սալօնիքի պանքան։ Կ. Գոլոս, Սալօնիքի պանքան։ Իզմիր. Աթանասուլա եղբարց Ընկերութեան ընդհանուր գործակատարութեան եւ ուրիշ տեղեր Ընկերութեան բոլոր գործակատարներուն։ Կ. Գոլոս մէջ պէտք է դիմել Գ. Գ. Ս. Մօսիսոյ եւ Ընկ.։ Իսկ Գալոյ կողմը՝ Զիլէք բաղար Ալիքբարմագեան խան։ 86—104

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԱԾ

Ընդարձակ Հալի Կ. Գալոյ եւ Օսկուպի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Գոմէ	1497	Գոզ	1011	Մալմօ	724	Բազարիա	126
Ալէրթ	3607	Գանկ	2906	Գրոնսա	1695	Մարէնկո	2273	Սաֆա	1113
Անտէլս	1541	Դորսա	895	Հարս	775	Մարգիլս	2709	Տիրիա	1735
Արիսորս	2277	Տիրս	4311	Հիսարկիս	1581	Միրսաս	3557	Սիլկիա	1193
Գասանս	1822	Տէմիս	987	Հիսաու	3720	Միլս	1057	Սրէրա	1303
Գորսարիս	1264	Տուրս	2383	Հորաթիս	3600	Մանդէսէլս	1735	Թասոս	1323
Գրաս	1076	Տրաս	1713	Հեմտէր	595	Մուրիլս	2419	Բ. Օնիլսն	1546
Գրնանս	841	Տիեսմս	504	Իսկս	2354	Նէրս	1033	Բարիս	3327
Գանդիս	448	Էսրս	2464	Իսոնս	3640	Օմիս	4100	Բալէտս	1470
Գէլրս	1271	Էլսորասս	1530	Ինլս	1080	Ոնիարիս	4036	Բարիս	437
Գանիրս	1357	Էրասս	1841	Բիէս	1053	Օրլանս	1535	Ուրանս	2429
Դամէս	1244	Ֆրս	954	Բալրիս	2307	Բալերմս	1637	Վասրս	1914
Դազ	1094	Ֆինլանս	1828	Բալս	1760	Բալս	510	Վոլս	1289
Զիրակս	2739	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Բիլլս	2229	Վիլիանդ.	2396
Մարէրս	1831	Ֆրանչիարս	4532	Լիբանս	2272	Բիենարս	1863	Նէս	1360
Գիլս	2697	Գալիլս	3060	Լիվորնս	1843	Բարս	1618	Զէրս	1300
Գոլոբասս	4235	Գիկանս	1243	Լոնէնսս	3121	Սէս	1789		

Ընդհանուր վճարագրով Հալէն հոս կատարած է։

Քարե չրլաբերութիւն, նաւատեր Նէլս։

Ընդհանուր վճարագրով Հալէն հոս կը սպասուի։

Միքասս չրլաբերութիւն, նաւատեր Թորթ։

Դիմել առ Գարնահարս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԻՐԶՕՏ

Թիւ 22—24, Գիւլիւճ Մէլէք խան, Գալատիա 10 44—50

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՄԱՐԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն ԹԱՓԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՇՆՈՒՄՆԵՐ

Նոյեմ. 21ին Իսմիրնի, Մարսիլիա։

Ա.	դարձ Բարիզի համար	200	ֆր.
»	» Մարսիլիոյ »	160	»
Բ.	» Բարիզի »	150	»
»	» Մարսիլիոյ »	120	»

Տեղեկութեանց համար դիմել Գարնահարս՝ Թոփխանէ քարափին վրայ։

15 41—50 Թ. ՌԷՍՊԻՒԼ

ԹԻՆԱՐՏ CO. D

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Ցրէ ամէն երկու ամիսը մէկ անգամ կը բռնեն Լիվերպուլի եւ Արեւելեան միջեւ։

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Իվէնիսա	13900	Միլանիա	229
Տարտանիա	13950	Գանգանիա	634
Լուսիտանիա	12950	Վէրա	2335
Լամանիա	12950	Բալտիա	2948
Նուբիանիա	8343	Բիրիա	1056
Ամազոնիա	5138	Սիրիա	2982
Լիմուրիա	8120	Սամարիա	2514
Մեքսիկա	7892	Ալէքսս	218
Ամերիկա	7869	Մեքսուլէ	2000

Դիմել առ ՀՈԼԻ Ա ՍԻՆԷՐ

14 —50 Joly et Segora

Մեսսաճիլի խան, թիւ 6, 7, 8, Գալատիա, Հարս Մուսթաֆա փողոց 14

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ

Ժամանակացոյց կառախմբ. Երբեւեկ. 1905 տարի. 1 (Ն.Տ.) հրկ. գշ. օրէն սկսեալ

ԳՕՆԻԱ—ԷՐԷՑԼԻ—ՊՈՒԼԿՈՒՐԼՈՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կարգ. 622

Կայարան		Ապր. Ա. ձմբ. Առաւ.
Գօնիա	մկ.	12 30
Գալէն խան		1 1
Զուսմա		1 45
Արբզ Էօրէն		2 18
Մանասուն		2 42
Գարաման	ժմ.	3 13
	մկ.	3 28
Սիքրօվա		3 54
Այրանէզ-Տէրպէնտ		4 44
Ալտա		5 20
Էրէլի	ժմ.	5 45
	մկ.	6 5
Գուլէքուրլու	ժմ.	6 20

ԴԱՐՁ Կարգ. 621

Կայարան		Ապր. Ա. ձմբ. Իրիկ.
Գուլէքուրլու	մկ.	6 35
Էրէլի	ժմ.	6 53
	մկ.	8 50
Ալտա		9 17
Այրանէզ-Տէրպէնտ		10 1
Սիքրօվա		10 43
Գարաման	ժմ.	11 7
	մկ.	11 23
Մանասուն		11 55
Արբզ Էօրէն		12 24
Զուսմա		1 —
Գալէն խան		1 36
Գոնիա	ժմ.	2 5

49—50

ՄՕՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ճամբորդ եւ ապրանք փոխադրող օգոցնաւեր

Ա. ԿԱՐԳԻ	Բ. ԿԱՐԳԻ
Սեզի	Նայդօրիս
Միքիս	Էմինսիս
Բարսիս	Գուլգիրիս
Թէյլոր	Մօսրիս
Նարպօն	Ֆայրիի
Նավարին	Ֆարոս
	Քիպս

Առաջին կարգի շոգենաւերը լաւ հանգրաստեալ են, նաւուն մէջտեղը բնական ճոխ սենեակներ ունին, եւրոպական թեամբ կը լուսաւորուին եւ կին ճամբորդներու համար տեղերի ունին։

Երկրորդականերն ալ սանմանակ թեամբ ճամբորդներ կ'առնեն բայց տեղերի չունին։ սդերի

Կ. Գալոյ Լիվերպուլ Ա. կարգի գին է 16

» » Բ. » » » 11

Կը խնդրուի վճարողներէն որ փոխադրութեանց կամ Ղալատիոյ մաքսը հանելու համար՝ իրենց հրահանգները առնեն լրացուցիչ ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի եւ Եւրոպայի նաւահանգիստները առնելու համար ապրանքներ կ'ընդունուին։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՈՂ Ա. ԸՆԿ.

Գործակալք

Ուիթ-լ խան, Գալէնէ գաբ., Գալատիա

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ ԸՆԿ.

11—50 31 Ճէյմս Սդրէդ Վիլսոն

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երբեւեկութիւն կառախմբերու 1905 Նոյեմբեր 1 (Ն.Տ.) Հոգեբարձի օրէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ԲԱՇԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳԻԾ

ԵՐԹ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 2 Ճամբ. Առաւ.	Թ. 44 Խառն Առաւ.	Թ. 4 Ճամբ. Առաւ.	Թ. 6 Ճամբ. Առաւ.	Թ. 8 Ճամբ. Իրիկ.	Թ. 10 Ճամբ. Իրիկ.	Թ. 22 Ճամբ. Իրիկ.	Թ. 12 Ճամբ. Իրիկ.	Թ. 14 Ճամբ. Իրիկ.	Թ. 16 Ճամբ. Իրիկ.	Թ. 18 Ճամբ. Իրիկ.	Թ. 20 Ճամբ. Իրիկ.
		ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ											
Քարաքէօյ Կամուրջ	մկն.	1 15	1 15	3 36	5 3	6 14	7 23	8 28	9 59	10 30	11	11 36	12 33
	ժմ.	1 35	1 35	3 56	5 23	6 34	7 43	8 48	10 19	10 50	11 20	11 56	12 53
Հայատար Փաչա	մկն.	1 42	2	4 1	5 28	6 39	7 48	9	10 24	10 55	11 25	12 4	1 —
Բրզոլ Թօբրաք	»	1 51	—	4 9	5 36	6 47	7 56	9 9	10 32	11 3	11 33	12 12	1 8
Ֆէնէր Եօլու	»	1 54	2 11	4 12	5 39	6 50	7 59	9 13	10 35	11 6	11 37	12 15	1 11
Կէօզ Թէփէ	»	1 58	—	4 16	5 43	6 54	8 3	9 19	10 39	11 10	11 41	12 19	1 15
Էյէնքէօյ	»	2 3	2 22	4 20	5 48	6 58	8 8	9 25	10 44	11 13	11 46	12 23	1 19
Պօսթանճը	»	2 12	2 32	4 26	5 54	7 4	8 14	9 34	10 50		11 52	12 30	1 25
Մալթէպէ	»	2 22	2 44	4 35	6 2	7 13	8 23	9 46	10 59		12 —	12 38	1 33
Գարթալ	»	2 33	2 57	4 45	6 12	7 23	8 33	10 2	11 9	ժմ.	12 11	12 48	1 43
	ժմ.	2 40	3 7	4 52	6 19	7 30	8 40	10 12	11 16		12 18	12 55	1 50
Բէնտիք	մկն.		3 12					10 22					
Թուզլա	»		3 34					10 43					
Կէյպզէ	»		3 54					11 3					
Տիլ Իսքէլէսի	»		4 16					11 25					
Թափշանճիլ	»		4 26					11 35					
Հէրէքէ	»		4 43					11 52					
Եարբմճա	»		5 4					12 15					
Թիւթիւն Զիֆթլիք	»		5 17					12 28					
Տէրինճէ	»		5 28					12 39					
	ժմ.		5 42					12 53					
Իզմիտ	մկն.		6 7										
Գէօյիւք Տէրպէնտ	»		6 42										
Սապանճա	»		7 6										
Համիտիէ	»		7 30										
Կէյվէ	»		8 13										
Աք Հիսար	»		8 35										
Մէքէճէ	»		9 4										
Լէֆքէ	»		9 28										
Վէզիր Խան	»		10 3										
Գիլէճիք	ժմ.		10 44										
	մկն.		10 55										
Քարաքէօյ	»		12 5										
Գոզիւք	»		12 50										
Ին Էօնիւ	»		1 40										
Զուլուր Հիսար	»		2 11										
Էսկի Շեհիր	ժմ.		2 50										

1906 գիսա. 1էն սկսեալ կ'երթեւեկէ

11—50

ԴԱՐՁ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 1 Ճամբ. Առաւ.	Թ. 3 Ճամբ. Առաւ.	Թ. 5 Ճամբ. Առաւ.	Թ. 7 Ճամբ. Առաւ.	Թ. 9 Ճամբ. Առաւ.	Թ. 11 Ճամբ. Առաւ.	Թ. 13 Ճամբ. Առաւ.	Թ. 41 Խառն Առաւ.	Թ. 15 Ճամբ. Իրիկ.	Թ. 17 Ճամբ. Իրիկ.	Թ. 19 Ճամբ. Իրիկ.	Թ. 21 Ճամբ. Իրիկ.	Թ. 43 Խառն Առաւ.	Ճամբ. Իրիկ.	Ճամբ. Իրիկ.
		ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ														
Էսկի Շեհիր	մկն.													11 15		
Զուլուր Հիսար	»													11 51		
Ին Էօնիւ	»													12 23		
Գոզիւք	»													12 59		
Քարաքէօյ	»													1 33		
	ժմ.													2 23		
Գիլէճիք	մկն.													2 33		
Վէզիր Խան	»													3 9		
Լէֆքէ	»													3 44		
Մէքէճէ	»													4 17		
Աք Հիսար	»													4 43		
Կէյվէ	»													5 6		
Համիտիէ	»													6 —		
Սապանճա	»													6 16		
Գէօյիւք Տէրպէնտ	»													6 41		
Իզմիտ	ժմ.													7 13		
	մկն.													7 38		
Տէրինճէ	»								1 10					7 53		
Թիւթիւն Զիֆթլիք	»								1 28					8 4		
Եարբմճա	»								1 40					8 15		
Հէրէքէ	»								1 52					8 40		
Թափշանճիլ	»								2 19					8 51		
Տիլ Իսկէլէսի	»								2 29					9 2		
Կէյպզէ	»								2 43					9 31		
Թուզլա	»								3 11					9 58		
	ժմ.								3 35					10 15		
Բէնտիք	մկն.	12 45	1 28	1 47	2 4	2 25	3 10		3 55					10 32		
Գարթալ	»	12 53	1 36	1 55	2 12	2 34	3 18		4 8	5 45	6 53	8 5	9 29	10 45		12 3
Մալթէպէ	»	1 3	1 46	2 5	2 23	2 45	3 28		4 21	5 53	7 1	8 13	9 37	11 2		12 12
Պօսթանճը	»	1 11	1 54	2 14	2 32	2 53	3 36		4 37	6 3	7 12	8 24	9 48	11 16		12 22
Էրէնքէօյ	»	1 17	2 1	2 20	2 39	3 —	3 42	4 27	4 49	6 11	7 20	8 33	9 56	11 27		12 31
Կէօզթէպէ	»	1 21	2 5	2 24	2 43	3 4	3 46	4 31	5 2	6 17	7 26	8 39	10 2	—	11 46	12 37
Ֆէնէր Եօլու	»	1 25	2 10	2 28	2 48	3 8	3 50	4 35	5 7	6 21	7 30	8 43	10 6	11 40	11 50	12 41
Գրզլ Թօփրաք	»	1 28	2 13	2 31	2 51	3 11	3 53	4 38	5 12	6 25	7 34	8 47	10 10	—	11 54	12 45
	ժմ.	1 35	2 20	2 38	2 58	3 18	4 —	4 45	5 16	6 28	7 37	8 50	10 13	11 50	11 57	12 48
Հայատար Փաչա	մկն.	1 42	2 25	2 43	3 3	3 23	4 5	4 50	5 24	6 35	7 44	8 57	10 20	12 15	12 4	12 55
Քարաքէօյ Կամուրջ	ժմ.	2 2	2 45	3 3	3 23	3 43	4 25	5 10	5 34	6 40	7 49	9 2	10 25	12 35	12 15	1 —
									5 54	7 —	8 9	9 23	10 45		12 35	1 20

1906 գիսա. 1էն սկսեալ կ'երթեւեկէ

1905 Նոյեմբ. 13 եւ 1906 լուսն. 14էն սկսեալ կ'երթեւեկէ

1905 Նոյեմբ. 14էն մինչեւ 1906 լուսնաբեր 13 կ'երթեւեկէ

1905 Նոյեմբ. 14էն 13 եւ 1906 լուսն. 14էն սկսեալ կ'երթեւեկէ

1905 Նոյեմբ. 14էն մինչեւ 1906 լուսնաբեր 13 կ'երթեւեկէ